THEORIA SOLIS

PER

ECCENTRICUM

SINE EPICYCLO.

PLANETARUM GENERALEM THEORIAM SPECIALIS SEQUITUR, IN SPECIE CUJUSVIS NATURAM ET PROPRIETATES, QUOAD IPSIUS MOTUS, CONSIDERANS, AC PRIMO SOLIS THEORIAM PROPONENS.

SOL omnium Cœlestium Corporum maximus.

SOL Planetarum, Imo, Omnium Cœlestium Corporum magnitudinem excedens, *Heraclito Fons Lucis*, *Astrologis Cor Planetarum*, & *Aliis Dux*, *Coryphæus*, & *Moderator reliquorum Luminum*: *Cor* item, *Oculus*, *Anima*, & *Mens Mundi*, de quo *Plato lib.* 10. *de Legibus* ἡλίῳ πᾶς ἄνθρωπος σῶμα μὲν ὁρᾷ, ψυχὴν δ' οὐδείς. *Solis omnis homo corpus quidem cernit, animam verò nullus*, vivificante suo calore, quo præditus est, omnes *Res Sublunares*, tanquam causa universalis, non modò generat, sed etiam fovet, & sustentat. Ipsam verò *Rerum Creatarum Vniversitatem* totam radiis suis, quaquaversum conjectis, illustrat, & per cunctas ejus partes vivificum suum splendorem distribuens, ac *Creaturas* omnes in vigore suo conservans, instar dispensatoris alicujus, totius *Mundi Creati* Oeconomiam dispensat, & pulcherrimo ordine dispositam regiâ potentiâ, à *Deo* concessâ gubernat, ut ità universæ *Creaturæ Lucis Creatæ* participes reddantur. Enimvero incomprehensibili Mysterio *Ignis Vniversalis* in vastissimum hoc *Solis Corpus*, tantâ magnitudine in *Vastissima Mole Creata* fluctuans, aut in ipso *Centro* quiescens (id quod adhuc in dubio versans controvertitur) compactus, aut ut ita dicam, concentratus, radios suos innumerabiles & infinitos per totam *Cœlestem Expansionem*, cuncta *Creata* comprehendentem explicat, & expandit. Unde autem hic *Ignis* suum exortum cœperit, abstrusissimæ est indagationis, adeò ut nemo mysterium tantum capere possit, quamvis eundem *Ignem* in se habeat, & radiis ejus vitalibus vivat, nisi *Omnipotentissimâ Luce ex Igne elucescente, & erumpente* illuminetur & illustretur. Balbutiunt hactenus omnes de ipso mentionem facientes, qui *Sacri Textus* interpretatione & intellectu eum describere conantur: Cæcutiunt *Ethnici Philosophi* & *Doctores*, qui ejus consideratione & meditatione ad horrendam Idololatriam delapsi *Lumen* hoc *Creatum*, & Naturæ Universali regendæ præfectum divinis honoribus afficere ausi sunt. Nos de tanto Mysterio silemus, & quod de ipso dicamus nihil nos in promptu habere, apertè fatemur. Sol ignis est oleosam & pinguem aquam consumendo, & perpetuâ retractione resorbendo vivens, atque aërem istum vastissimum effundens, ut ita ejusdem generatione, & ventilatione continuâ tam diu consistat, donec *Omnipotentissimo illi omnium rerum Creatori* totam *Machinam Creatam* restaurare, & ex Tempore in Æternitatem reducere placuerit. Ex *Igne Lux* emergit tenuissimi aëris tenebras illustrans, & invisibilia, ac obscuritate recta Corpora conspectui sensibili subjiciens, quæ *Lux* ex *Sole* erumpens, radiisque Solaribus diffusa totam *Vniversitatem Omnium Rerum Creatarum* penetrat, & cunctas Creaturas in toto *Vniverso* vitalium suarum virtutum & virium participes facit. Hac *Luce*, & hoc *Igne* penitus ex *Rerum Natura* sublatis quàm misera, & quàm horribilis omnium rerum facies futura esset, facili conjecturâ unusquisque assequi potest, si modo unius obscurissimæ alicujus noctis incommoditates perpenderit. Hinc Solem, quem Sapientissimus Rex *Salomon* sapientissimâ voce *Altissimi vas admirabile* proclamat, à *Summo omnium rerum Architecto Primarium* in hâc *Vniversâ omnium suorum Operum Concamerratione Instrumentum* constitutum esse, ut eodem tanquam Universali gubernatore ad totam *Molem Creatam* gubernandam utatur, non modò *Experientia* infallibilis fidem facit, sed etiam ipse *Sacer Textus* apertis testimoniis confirmat. Tam admirabilis præstantia hujus Gubernatoris in *Mundo Creato* constituti ansam *Ethnicis* præbuit, ut ipsum inter Numina collocaverint; *Philosophis* verò occasionem dedit statuendi, animâ rationis compote ipsum præditum munus sibi mandatum exequi. Aliis *Sol* tam universalissima omnium rerum generabilium causa visus est, ut absque illius concursu nihil quidquam produci aut generari posse, atque illo ipso consistente omnium *Cœlestium Corporum* influxus cessaturos, omniumque Causarum Secundarum vires & efficacias nullas futuras esse concluserint. Utut se res habeat, tàm admirandum opus nos ad *Sapientiæ Divinæ* admirationem & celebrationem perpetuam rapiat oportet, quæ tanto intervallo Ingenii Humani captum, & capacitatem superat, & excedit, quanto Spatio ipse *Sol* à *Terrestri Globo* remotus cernitur, & cuncta Divina ab Humanis recedunt. *Rerum Physiologicarum Scriptores* omnem quidem in describendo hoc admirando *Luminari* lapidem movent, & ipsius Naturam ac proprietates aliis ob oculos ponere conantur: Sed juxta nobiscum in rebus, quæ Cœlitus contingunt, se cœcutire neutiquam inficias ire possunt. In his infinita cognitionem nostram fugiunt, paucissima nobis innotuerunt, multa falsissima pro veris venditantur, & verissima pro falsis habentur; ideò quod miseri nos Mortales cuncta hæc ex *Ethnicorum* lacunis & quisquiliis eruere conamur, neutiquam cogitantes, *Veram illam Lucem Æternam* solam esse, quæ *Animas* nostras verâ suâ luce illuminans, veram nobis Sapientiam, & omnium rerum Cognitionem indubitatam largiri queat, & etiam conferre velit; si modò omnibus mundanis nugis relictis, & ex Animabus nostris exterminatis, easdem divinæ inspirationi, & instinctui quotidiano subjecerimus. *Deus* profectò Naturam, ac præcipuè *Corpora* ista tam sublimia, ac tàm incredibili à nobis intervallo remota, densissimis involucris involvit, ac tot difficultatibus immersit, ut obtenebrato ignorantia crassissima *Ingenio Humano*, quod instar cœci, solis *Sensibus Externis* ducitur, tanta *Mysteria*, & tanta *Arcana*, sine *Vero Ductore*, neutiquam patere, & innotescere possint. Unde hactenus, præter pauca, quæ fallacium *Sensuum* nostrorum ductu imperfectè nobis innotuerunt, infinita supersunt, in quibus talpis cœciores cœcutimus, & quasi in opinionum & errorum Oceano versantes nullâ ratione nos expedire valemus. Quid, ob vias Stellarum omnes, tantâ locorum intercapedine, & distantiâ hactenus interseptas, & interceptas nostræ cognitioni se insinuavit, si *Lucidi Siderum Globi* in oculos nostros incurrentes, & paucæ *Luminarium Eclipses* visu solo observatæ, quarum prædictiones longa stabilivit experientia, excipiantur? Quæstionum de unico *Sole* plaustrum adveherem, si Operis hujus ratio patertur, in quibus licet mecum & *Physici*, & *Astronomi* subtilissimis suis ingeniis desudarent, ignorantissimi tamen mecum manerent. Miseram igitur Animarum nostrarum ignorantiam, & crassissimam cœcitatem lubentes fateamur, & sepositis *Ethnicorum* nugamentis *Æternum illum Iustitiæ*, & *Veritatis Solem* ex animo precemur, ut *Lucis suæ Æternæ* radiis crassissimas nostras tenebras discutiat, & in Animabus nostris

Ignis Universalis concentratus.

Unde oriatur, incognitum.

Christiani balbutiunt.

Ethnici cæcutiunt.

Sol Ignis est.

Ex Igne Lux.

Sol Primarium Dei Instrumentum.

Ejus præstantia.

Ad Sapientiæ Divinæ admirationem nos rapit.

Physici in eo describendo frustra desudant.

Corporum Cœlestium abstrusa cognitio.

De quibus ferè nihil nobis innotuit.

Plaustrum quæstionum de unico Sole afferri posset.

ANDREAS CELLARIUS PALATINUS *Harmonia Macrocosmica* AMSTERDAM, 1661 THE WARNOCK LIBRARY Octavo